

Delavska

GLASILO PRAVICA

KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Občni zbor ekspoziture JSZ v Mariboru:

Naše gibanje ob severni meji se krepí!

Ob udeležbi, ki je bila za mariborsko ekspozituro JSZ letos rekordna, se je v nedeljo 3. aprila vršil v prostorih Zadrúžne gospodarske banke njen letni občni zbor. Poleg številnih delavcev in delavk iz mariborskih tovarn in podjetij so prispeli na občni zbor tudi zastopniki skupin, ki spadajo v območje mariborske ekspoziture.

Občni zbor je začel in vodil agilni predsednik ekspoziture tov. Kores. Z zadovoljstvom je ugotavljal, da se organizacijske razmere tudi v Mariboru popravljajo in da JSZ kljub vsem oviram in težavam raste. Med drugim je izvajal:

»Ekspozitura JSZ se je v svojem poslovnem letu mnogo prizadevala, da zbudi med delavstvom željo po strokovni organizaciji in delavski skupnosti. Potreba po močni in neodvisni strokovni organizaciji postaja vedno bolj važna. Pravi, da so se gospodarske razmere v zadnjih letih nekoliko zboljšale, vendar lahko trdimo, da splošnega zboljšanja razmer delavstvo ni bilo deležno, oziroma samo toliko, kolikor si je položaj samo z organizirano silo izboljšalo.

Veliki večini delavstva manjka zavesti, zato čakajo strokovne organizacije velike naloge, da pripravijo te nezavedne delavske množice za sposobne borbe delavskih pravic.

Zadnja poslovna doba kaže, da se zavest delavstva polagoma dviga, ko je delavstvo v podeželju začelo pristopati v naše organizirane vrste. Drugi dokaz, da je delavstvo stopilo v ofenzivo, so letošnje volitve obratnih zapnikov. Udeležba je bila mnogo višja kot lani.

Danes moramo na tem mestu tudi poudariti idejno stran našega gibanja. Mi stojimo neomajno na krščanskih načelih. Vsak naš pokretač mora biti v svojem delovanju dosleden, proti vsakemu pravičen in pošten. Vsak naš sodelavec je naš brat in enakoveren člen človeške družbe. Vedno smo pripravljene, da gremo z vsem delavstvom združeno v boj za pravice. Med krščanskimi delavci mora vladati bratovstvo in pravičnost. Imeti moramo zaupanje v pravično sodbo vsega človeštva, ki jo bo izrekel naš Stvarnik sam — nikdo pa naj si na zemlji ne jemlje pravice obsojanja. Če smo tem pogojem zadostili, smo izvršili naš krščanski program.

Odbor ekspoziture je imel seje redno vsak mesec. Razpravljali smo o tekočih in važnih delavskih vprašanjih, po potrebi pa smo sklicali tudi izredne seje. Posamezne skupine in zveze so imele redne sestanke, na katerih so razpravljale o zakonodaji in o važnih delavskih vprašanjih. Pri volitvah smo skoraj po vseh obratih postavili svoje kandidatne liste ter smo z uspehi popolnoma zadovoljni.

Nato je podal daljše poročilo o delu ekspoziture njen tajnik Peter Rozman. Tudi njegovo poročilo je bilo zelo zanimivo. Po možnosti ga bomo objavili v prihodnji številki.

Blagajnik tov. Areh je podal sliko gospodarskega položaja.

Predsednik nadzorstva tov. Lipnik je ugotovil, da se vodi delo ekspoziture

vzorno, ter je predlagal odboru razrešnico s pohvalo.

Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni tile tovariši: V načelstvo Kores Martin, Reberšek Karel, Areh Andrej, Štumberger Marica, Slokar Vladimir in Vidie Jože; za namestnike Franc Potočnik, Mervič Franja, Koren Konrad, Lešca Bogomir. V nadzorstvo so bili izvoljeni Lipnik Rupert, Majcen Ana in Ogrin Ivan.

Za tem je govoril zastopnik centrale tov. Jožko Rozman, katerega kratek in jednat govor je bil sprejet v velikim navdušenjem.

Po živahni debati je nato občni zbor sprejel sledeče resolucije:

V JSZ organizirano in zastopano delavstvo na občnem zboru 3. aprila ugotavlja sledeče:

1. Na območju bivše mariborske oblasti, posebno pa še v mestu Mariboru in okolici se je industrija močno razvila. Vsa ta industrija je podrejena oblastnemu nadzorstvu Inspekcije dela v Ljubljani, ki pa nadzorstva ne more vršiti v polni meri, kakor bi ga, če bi obstajala njena podružnica v Mariboru.

2. Splošni razvoj gospodarstva je v znatni meri dvignil draginjo za celih 50%. Povprečna mezda pa se je dvignila komaj za 10%. Zaradi tega obstoječe minimalne mezde ne ustrezajo življenjskemu standardu.

3. Uredba o starostnem zavarovanju je v mnogih primerih pomanjkljiva, posebno pa je krivična karenčna doba za starost 70 let.

Zavarujte delavce bolniško!

Na občnem zboru skupine JSZ v Sorici, katerega se je udeležilo blizu 100 sezonskih delavcev, ki so v glavnem zaposleni pri gradnji cest, je bila sprejeta resolucija, da se mora delavstvo, ki je zaposleno pri gradnji cest ali pri drugih javnih delih, ki se vršijo v režiji javnih oblasti, (država, banovina, okrajni cestni odbor ali občina) zavarovati bolniško in ne samo nezgodno kot dosedaj.

Zahteva po popolnem bolniškem zavarovanju teh delavcev je tako nujna in utemeljena, da se moramo samo začudeno vprašati, kako je mogoče, da javne oblasti zaposlenemu delavstvu ne nudijo tistih socialnih ugodnosti, kot jih uživajo delavci po privatnih podjetjih, ki prevzemajo javna dela. Saj bi prav javne oblasti morale biti zgled skrbi za tiste državljane, ki so v najtežjem življenjskem položaju. Zaposlitve pri javnih delih iščejo večinoma najboljše. Tu dobimo starejše delavce, ki so prejšnja leta v dobi krize izgubili delo, bodisi da je podjetje prepadlo ali pa da je bilo prisiljeno odpustiti delavstvo. Ko je zaposlenost zopet začela naraščati, so podjetja sprejela v delo mlajše delavce in ti so sedaj prisiljeni iskati priložnostne zaposlitve, ki jo pa dobijo večinoma le pri javnih delih.

Kako ubija sezonskega delavca že to, da mora begati za delom zdaj tu zdaj tam. Dalje je njegova služba odvisna od vremena in višin raznih kreditov.

4. Socialna zakonodaja se grobo krši. 5. Vse socialne institucije se vodijo brez odločevanja delavstva, ki jih s svojimi prispevki vzdržuje.

Zaradi tega zahtevamo:

1. Da se čimprej ustanovi v Mariboru za ozemlje bivše mariborske oblasti ekspozitura inspekcije dela.

2. Čimprej naj se popravijo minimalne mezde, ki naj se prilagodijo zvišanemu eksistenčnemu minimumu. Minimalne mezde naj bodo enotne ne glede na spol ali poklic.

3. Uredba o starostnem zavarovanju naj se zboljša v točkah čakalne dobe. Karenčna doba naj se zniža. V starostni razred naj se delavci uvrstijo po lažjem ali po težjem poklicnem delu.

4. Delavstvo zahteva, da oblasti posvečajo več pažnje na točno izvajanje socialne zakonodaje.

5. Zbrano delavstvo zahteva, da se čimprej razpišejo svobodne in tajne volitve v vse delavske institucije.

Po občnem zboru so se zborovalci udeležili sv. maše v frančiškanski cerkvi, kjer je lepo pel naš novi pevski zbor.

Popoldne smo imeli tečaj za upravno poslovanje skupin, ki sta ga vodila tovariša Peter Rozman iz Maribora in Jožko Rozman iz Ljubljane.

Nedelja je pokazala, da delo JSZ tudi na naši severni meji krepko napreduje in raste. Naj bo to delo blagoslovljeno in naj rodi dobre sadove trpečemu delavstvu, ki je žejno resnice in pravice.

Tisti pa, ki delajo pri delih, ki se vršijo v režiji javnih oblasti, posebno če se uporabljajo kak bednostni fond, so plačani nižje in so jim poleg tega še vzete socialne pravice delavcev. Koliko škode utrpijo ti delavci z izgubo brezposelne podpore! Ker so zavarovani samo za nezgodo, nimajo brezposelne podpore. Ker se pri javnih delih dela navadno 4 do 8 mesecev, skrbeti je pa treba za družino 12 mesecev, se mora z zavarovanjem omogočiti prejevanje brezposelne podpore in tako vsaj za nekaj tednov prihraniti stradanje. Če oboli, ne dobi zdravi in zdravniško oskrbo prav tisti delavec, ki te stvari najtežje plača in ki v boleznih najbolj potrebuje tisto skromno hraninarino.

Ako občine in banovina prihranijo pri teh delavcih nekaj denarja s tem, da nimajo bolniško prijaviteljnih, na drugi strani s stroški bolnišnice ali karkoli porabijo morda še več, delavec pa vseeno nima tistih koristi kot od bolniškega zavarovanja.

JSZ bo storila vse korake, da doseže uresničenje te zahteve. Uspeh bo pa tem bolj gotovo le tedaj, če se delavstvo, zaposleno pri javnih delih, organizira in si tako z organizacijo pribori enokapraven položaj z ostalim delavstvom.

OGLASE za velikonočno številko pošljite takoj, ker bomo v ponedeljek list zaključili. Uprava.

Gospodarstvo

Pri Belovaru so našli veliko ležišče premoga, ki obsega približno 24 km². Premoga imamo torej na pretek — pa ga še vseeno uvažamo iz Nemčije...

Zlata so izkopal in izprali leta 1937. v Jugoslaviji 793 kg v vrednosti 37.1 milij. din, srebra pa 151 kg v vrednosti 100.000 din.

Zenica dela lepe dobičke. Za lansko leto izplačuje desetodstotne dividende. Število delavstva je naraslo od 900 na 2100.

Tobaka so pokadili v Jugoslaviji samo v januarju 1938 za 116,5 mil. din, to je za 12,5 mil. din več ko lanskega januarja.

Romunija bo izvažala sol na Japonsko.

Vsak državljan v ČSR bo moral kupiti plinsko masko; reveži jih bodo dobili zastoj.

Litva je po pridelavi lanu (letno 38 tisoč ton) tretja država na svetu. Važni produkti Litve so še maslo, meso in les.

Kapital beži iz nemirne Evrope v varno Ameriko. V ameriške banke je prišlo v zadnjem času za 2 in pol mil. dolarjev zlata.

Francija je ustanovila posebno državno blagajno za narodno obrambo.

Turčija se hoče osamosvojiti tudi gospodarsko. Gradi veliko tekstilno in kovinarsko industrijo, ki bosta zadostovali za vse turške potrebe.

Celulozo iz lignita bo Nemčija pridelovala (lignit je okamenel les). Na ta način hoče obvarovati nemške gozdove pred izsekjo in se obenem osamosvojiti.

Sladkorja porabi posamezen prebivalec povprečno: v Franciji 23 kg, v Avstriji 26 kg, v Nemčiji 22 kg, v Češkoslovaški 24 kg, v Italiji 8 kg, v Bolgariji 5 kg, v Jugoslaviji 4,6 kg na leto.

Umetno volno in celulozo bo začela izdelovati Nemčija. V Wolfenu gradi družba I. G. Farbenindustrie tovarno, ki bo zmogla 80 ton umetne volne na dan. Ta tovarna bo izdelovala tudi 140 ton celuloze na dan, in sicer iz bukovnega lesa po posebnem postopku s solitno kislino.

Poljska uvaja načrtno gospodarstvo, ki naj pripravi državo za primer vojne. Do sedaj so uvedli posebno kontrolo nad vso industrijo živil.

Francoska tekstilna industrija zastaja. Vlada ji skuša pomagati z iskanjem novih trgov. Močno je prizadeto z brezposelnostjo tekstilno delavstvo.

Iz centrale

Kljub opominom nam nekatere skupine še vedno niso obračunale denarja za delavske koledarčke. Prosimo, da denar čimprej nakažejo. Ker nam taki neporavnani računi dajo veliko nepotrebnega in brezplodnega dela, to upoštevajte in stvar uredite.

Pred časom smo krajevnim skupinam poslali za odbornike in organizacijske zaupnike brošuro »Poslovanje krajevnih skupin JSZ«. To brošuro so nekatere skupine že razprodale in nam tudi obračunale denar. Vse, ki tega še niso uredili, prosimo, da to po možnosti v najkrajšem času uredite.

Če hočemo uvesti red, ki je za dobro in uspešno delo v strokovni organizaciji nujno potreben, moramo v prvi vrsti imeti dobro urejeno in vodeno poslovanje skupine.

Zato naj si vsak odbornik in organizacijski zaupnik nabavi to važno brošuro. Stane 6 din in se naroča pri centrali.

Vevški papirničarji protestirajo

proti igranju z delavstvom

V nedeljo 3. aprila se je v nabito polni dvorani društvenega doma v Polju vršilo protestno zborovanje vevških papirničarjev zaradi omejitve dela, ki traja že četrti teden v vevški papirnici. Delavstvo je pri tem prikrajšano že za težke tisočake. V delavskih družinah se zaradi tega pojavlja vedno občutje pomanjkanja, ker delavci s polovico plače ne morejo vzdrževati svojih družin. Vodstvo podjetja ne da od sebe nobenih jasnih izjav o vzrokih tega zastoja dela, kakor tudi ne pove, koliko časa bo ta omejitev še trajala.

Na zborovanju sta zastopnika obeh obstoječih strokovnih organizacij, za JSZ Peter Lombardo, za SDSZ pa Jože Golmajer, temeljito obrazložila pomen in namen papirniškega kartela tako iz gospodarskih in posebej še iz socialnih pogledov papirniškega delavstva. Naravno je, da je namen vsakega kartela, da osvoji monopol nad prodajnim trgom z diktiranimi cenami svojih izdelkov. V koliko je to splošnim gospodarskim interesom koristno ali škodljivo, bodo povedali naši gospodarstveniki. Eno pa je, kar je treba tudi s strani

papirniškega delavstva močno podčrtati, da se vsako leto v našo državo uvozi za nad 100 milijonov din inozemskega papirja. Po »Industrijskem vestniku« je bila naša trgovinska bilanca s papirjem v letu 1936. pasivna za celih 96 milijonov din. Ta list tudi zatrjuje, da bi vsi ti milijoni mogli ostati doma, ker so dani vsi pogoji naši papirni industriji, da zadosti domačim potrebam in s tem nudi zaslužek domačemu delavstvu. Delavstvo pozdravlja vsako akcijo, ki gre za tem, da se zažezuje uvoz tujega papirja. Odločno pa je proti temu, da se take akcije uveljavljajo na njegov račun. Gospodje okoli papirniškega kartela naj imajo pred očmi dejstvo, da papirniški delavec živi iz dneva v dan tako rekoč iz rok v usta, ker njegova plača v normalnih razmerah ni tolika, da bi mogel nalagati kake rezervne fonde za čas, ko ga delodajalci postavijo na cesto. Delavstvo pričakuje, da bodo tudi naše oblasti storile potrebno proti takim manipulacijam papirnic, ki povzročajo bedo in nezadovoljstvo med tisoči papirniškega delavstva v državi.

Delavstvo je na tem zborovanju postavilo odločno zahtevo, da mu Združene papirnice dajo odškodnino za izgubljeni zaslužek. Če so posamezni člani papirniškega kartela morali založiti visoke kavcije, da ne bodo prekršili svojih obveznosti do kartela, potem bi bilo vsekakor pravično, da bi imel ta kartel tudi fond za kritje izgubljenega zaslužka delavstva.

Ta način borbe kartela, ki zadeva najboljše ravno onega, ki že tako ničesar nima, je pa nemoralen in vse obdobje vreden. Delavstvo se zaveda, da je prepuščeno le samo sebi in da bo le toliko moglo braniti svoje koristi, kolikor bo med seboj močno povezano v organizaciji. Zato je na tem zborovanju ponovno postavilo nujno zahtevo, da se ustvari proti kartelu papirniških delodajalcev tudi kartel papirniškega delavstva po vsej državi.

Vevško delavstvo apelira na celokupno papirniško delavstvo v državi, da se pridruži organizaciji, ker le z močno in enotno strokovno organizacijo bo moglo varovati svoje koristi proti kartelu delodajalcev.

„Delavski zaupniki zagovarjajo kapital“

Duplica, 28. marca 1958.

Take govornice se zadnje čase raznašajo po Kamniku in okolici. Resnica je pa naslednja.

Kamniška mestna občina je k novemu občinskemu preračunu uvedla užitnino na industrijske surovine, iz česar je bil predviden izredni dohodek 166.500 dinarjev. Industriji občine so proti temu protestirali, vendar pa obenem omenili delavskim zaupnikom, da bodo to vsoto iskali pri delavskih zaslužkih. Predstavniki delavstva so se 21. marca zbrali na skupen posvet ter sklenili poslati k županu g. Novaku deputacijo s spomenico ter ga opozoriti na nevarnost znižanja plač, kakor tudi na to, naj skuša ta denar dobiti iz povišanja občinskih doklad.

G. župan je deputaciji pojasnil, da industriji, ki zaposlujejo nad 1100 oseb, plačajo občini le 42.000 din, dočim vsi ostali občani nad 400.000 din. S tem bo mogoča kontrola, da tako občina dobi denar. Prav tega se pa industriji bojijo. Lahko se pa tudi užitnino pavšalirajo, kar pa industriji zopet odklanjajo. Deputacija je želela, naj se zadeva sporazumno uredi, da ne bo delavstvu vsiljen nov boj za kruh. Pomohi se delavstvo ne more nadejati od nikoder. Stavke so pač tudi dvorezen nož.

Ker pa smo v deputaciji zastopali delavstvo tovarne Remec in Comp., se še posebej užitno upravičeno do vseh korakov v tej zadevi. To podjetje je stalo pred popolnim polomom. Nobena korporacija, nobena uprava niti občina se takrat ni zganila, da bi bila 500 delavcem obvarovana eksistenca. Edino delavstvo je resno gledalo na nevarnost, le ono je s strokovnimi organizacijami reševalo. Samo v letu 1954. se nam je dohodek znižal za 36 odstotkov, ker zahtevanih 50 odstotkov res ni moglo dati. Počasi se podjetje dviga in si gradi trden temelj, toda dejstvo je, da je delavstvo in Zadruga gospodarska banka rešitelj potapljačice se ladje.

Danes pa, ko se je podjetje komaj začelo dvigati, že prihajajo drugi (občina), da odnesejo sadove naših naporov. Tu pa z zavestjo rečemo: Roke proč! Prvi dobički so last tistih, ki so 4 in 6 let z velikimi žrtvami podjetje sanirali, ko njihovi prejemki niso bili podobni plači. Delavci so to! In če je minimalna mezda po uredbi za to podjetje izjemno določena za 25 odstotkov nižje, kdo ima potem pravico zahtevati? Najprej delavstvo!

Zato poudarjamo: Nismo zagovarjali kapitala, pač pa skromno eksistenco delavstva. Niso nas poslali kapitalisti, ampak dolžnost nam je velela, da storimo vse korake, da do stavke ne pride. Kdor raznaša kaj drugega, laže in dokazuje, da ne ve, kaj je boj za golo življenje, za kruh in obstanek.

Delavski zaupniki.

Do naših krajev

Kranj

»Gorenjec« se hoče izvleči na lep način. Boji se namreč našega maščevanja nad pričami, ki bi povedale, kdo je sramotil vero. Dosleden svojim načinom namigava celo, kakor da bi krščanski socialisti napadli nekega zelenca v Stražišču. Vso gnojnico (ki jo ima sicer »Gorenjec« bratranec »Slov. delavec« je že poskočil od veselja, ko smo zapisali, da kot krščanski in demokratični ljudje prepuščamo članstvu JSZ svobodno mišljenje o »ljudski fronti« in o stanovščini. Ljudje okrepenelega in uniformiranega duha seveda nikdar ne bodo mogli razumeti, da je vprašanje ljudske fronte in stanovščine (posebno take, kot v bivši Avstriji) predvsem politično in gospodarsko in da z vero nima opravka. Načelo demokracije nam tudi brani, da bi članstvu v takih vprašanjih, ki nikakor še niso dognana in ki nimajo neposredne zveze z verskimi in cerkvenimi nauki, s silo ubijali enotno mnenje. — Da se povrnemo k stvari: Zahtevamo, da »Gorenjec« objavi ime krivca ali pa prizna, da laže in obrekuje. Eno ali drugo! Od tega ne odnehamo!

Kranj. Strokovna skupina tekstilnega delavstva ima v nedeljo 10. aprila svoj redni občni zbor ob 9 dopoldne v pisarni JSZ v Delavskem domu. Tovariši in tovarišice, udeležite se občnega zbora in pokažite svojo delavsko zavestnost!

Boh. Bistrica

Pri nas je lesna industrija edini vir zaslužka. Sedaj je še ta v nevarnosti. Imamo veliko žago, ki pa obratuje komaj dva meseca v letu. Lastnik žage menda želi druge trgovce prisiliti na kolena, da bi tako sam neomejeno vladal. Usodna napaka se je napravila pred leti, ko je bila žaga na prodaj, da je ni kupila občina. Iz delavskih ustanov bi občina lahko najela dolgoročno posojilo. Žaga bi bila rentabilna, saj stoji na tako prikladnem prostoru, da mu ni para v Sloveniji. Poleg tega imamo v kraju trgovce, ki nimajo svojih žag, zato bi ji bilo obratovanje zagotovljeno. Tudi ljudi, ki bi razumeli, da je v zadrugištvu rešitev, nimamo. To dokazuje tudi primer Kmetijske zadruge. — Lani so tukaj nakupili trgovci precej lesa, toda kaj naj počno z njim, če jim lastnik največje žage odkloni žaganje ali pa zahteva previsoko ceno. Najpogumnejši trgovec se je odločil, da postavi novo žago. Sklicana je bila občinska seja, na kateri so predlog odklonili, čeprav sedijo v odboru sami kmetje in obrtniki, ki imajo za seboj lepo število otrok, ki bodo morali nekoč tudi iskati zaslužka. Vemo, da sicer končna odločitev ni v rokah občine, toda gotovo je, da daleč ne prideš,

če ti že pri prvem koraku letijo polena pod noge. Delavstvo se upravičeno vprašuje, ali naj gre živo pod zemljo? Javnih kreditov ni. Belca se na nadaljnji poti regulira sama. Vsaj ne bo nobene žrtve več. Ponesrečeni Talar ni bil niti toliko vreden, da bi označili kraj nesreče z njegovim imenom. Stara mati je morala iti služiti. S tem je bila zadeva rešena.

Delavstvo pred nikomur ne krivi hrbta; dobro se zaveda, da so vsi podjetniki proti njemu, ker nas ne razumejo. Pričakovali pa smo več razumevanja od občinskega odbora.

Tovariši, 18. aprila, kot ste sklenili, pridite vsi na javni setanek. Dokazimo svojo zavest!

Zagorje

Izredni članski sestanek bomo imeli v nedeljo 10. aprila ob 9 dopoldne v dvorani zadruga doma. Poročali bomo o vseh zadnjih uspehih, o meznem gibanju rudarjev, apneničarjev in o redukcijah. Po mogočnosti bo prišel tudi zastopnik centrale. Treba nam je borbenosti in zato sestankov! Pridite!

Za 1. maj naj se članstvo odloči, ali bomo šli na Sv. Planino ali k Sv. Juriju pod Kumom. Najpriljubnejša bi bila Sv. Planina, kjer že dolgo nismo bili in kamor bi šli lahko skupno s Trboveljčani.

Prapor bomo razvili 17. julija. Že sedaj opozarjamo na to vse skupine, da svoje prireditve določijo tako, da se bo članstvo lahko udeležilo tudi naše slovesnosti.

Jesenice

27. marca smo imeli občni zbor naše skupine kovinarjev. Iz poročil odborikov ter iz zadržanja članstva smo razvideli, da se naša skupina kljub vsem oviram vedno lepše razvija. Zastopnik centrale tov. Fajfar nam je predvsem poudarjal tri temeljna načela, na katerih sloni naše gibanje: krščanska, delavska in demokratična zavest. — Izvolili smo nov odbor z malimi spremembami, ki jih je predlagal zbor organizacijskih zaupnikov.

V zadnji številki »Na mejah« smo brali neko navodilo, da naj novi odbor JSZ na Jesenicah krene na novo pot, t. j. dosledno katoliško. O tem, kako je JSZ na Jesenicah dosledno katoliška, pač ne bo sodil ne list »Na mejah« in ne kak gospod, ki je zgrešil poklic. Takoj po teh vrsticah pa udari po krščanskih socialistih, češ da je »Delavska pravica« zapisala, da ne brani svojim pristašem lastnega mišljenja n. pr. o ljudski fronti in stanovščini. Proti stanovščini, kot n. pr. v umrli nemški Avstriji, ki je bila od takih pravovernih listov, kot so »Na mejah«, proglašana za edino katoliško, kar seveda danes tajijo, se bomo krščanski socialisti dosledno borili. Stališče celotne JSZ do papeških okrožnic se pa obravnava na višjih forumih, ki so o tem že povedali svojo nedvoumno besedo. Ne gre na eni strani braniti avtoriteto višjih cerkvenih knezov in njih priporočil, na drugi strani pa iz-

javljati, kot se je to zgodilo ob neki priliki v katoliških vrstah na Jesenicah, o toliko zaslužnem cerkvenem knezu in odločnem branitelju Jugoslovanske strokovne zveze, da je že star in da ne bi smel iti gledat kot tak vsakih hlevskih vrat, ko se je udeležil kongresa krščansko socialistične delavske mladine. — Glede volitev glavnega zaupnika pa spet ni všeč gospodom »Na mejah«, da nismo šli v kompromis. Enkrat nas napadajo, da smo premalo samostojni, da visimo samo na kompromisih, ko tega nečemo, nam pa spet pridigujejo greh nekompromisarstva, tako da ni nikdar prav in da moramo tako pisanje primerjati klepetanju starih ženic. Glede navodil od centrale pa naj jeseniški vplivni krogi molče, ko imamo hujša navodila pred nami, ki gazijo vsako svobodo. Bil bi že čas, da spregledajo, da so taki ukrepi poudarek lastne slabosti in začetek konca. Jeseniški novi odbor pa po svojih osebah globoko jamči za pravo vodstvo v katoliškem duhu ter tudi za pravo socialno smer, ne da bi mu dajale nasvete napihnjene žabe, ki se je bati, da se od jeze razpočijo.

Nova kolesa

kakor tudi nad o mestne dele kupite najugodnejše pri hitučavničarstvu in prodaji koles

Maksim Kosec

M e n g e š Društveni dom 55

Lesno delavstvo

Gospodarski zastoj je najbolj občutilo delavstvo, posebno pa še delavstvo v lesni industriji. Pred leti so prišle sankcije, ki so zaprle meje uvozu našega lesa v Italijo. V tem času so brez razlike vsa podjetja poudarjala, da delavstvo zaposlujejo le iz socialnega čuta. Delavci so morali biti zadovoljni, da so imeli zaposlitev, niti na misel pa ni smelo nikomur priti, da bi zahteval zvišanje svoje plače. Plače lesnemu delavstvu so se stalno zniževale zaradi zastoja v lesni industriji, veliko pa tudi zaradi tega, ker delavstvo v času dobre lesne konjunktуре ni imelo smisla za strokovne organizacije. Tako je bilo prepuščeno samo sebi, brez skupnosti in enotnosti, ki je vsakokrat nujno potrebna za brambo delavskih koristi. Na ta način je lesno delavstvo popolnoma obubožalo. Mnogo jih je postalo brezposelnih. Ti so si morali poiskati delo drugod ali pa so ostali brez zaslužka v veliki večini v breme občinam, zaposlenim se je vedno očitalo, da so zaposleni le iz milosti podjetnikov.

Zadnje čase se je stanje v lesni industriji precej izpremenilo. Izvoz lesa se je dvignil. Cene lesu so se okrepile. Medtem so se pa tudi dvignile cene življenjskim potrebščinam, pri katerih je najbolj prizadeto delavstvo. Delavske plače so pa po večini ostale iste, kakor v času popolnega gospodarskega zastoja v lesni industriji. Moramo pa tudi pripomniti, da so pri tem izvzeta podjetja, ki so plače delavcem izboljšala. Nekatera na zahtevo delavcev, ki so to zahtevali po svojih strokovnih

organizacijah, nekatera so pa sama bila toliko uvidevna, da so plače nekaj izboljšala.

Zaradi tega je bilo v lesni industriji v preteklem letu polno meznih gibanj. V letošnjem letu pa znova predvidevamo mezna gibanja v še večjem obsegu. Ta mezna gibanja nastajajo iz žive potrebe po ureditvi delovnih in gospodarskih razmer delavstva v lesni industriji. Lesno delavstvo popolnoma upravičeno zahteva zaradi porasta cen življenjskih potrebščin zvišanje svojih prejemkov.

Če hoče delavstvo, zaposleno v lesni industriji, izboljšati svoje življenjske pogoje, je nujno, da se sedaj, ko se je lesna industrija oživela, oprime strokovnih organizacij. Zadnji čas je, da delavstvo sprevidi, kje naj išče svoje zaslonbe. V letih gospodarskega zastoja se je prav lesno delavstvo moralo največ naučiti, kaj pomeni razcepjenost in razbitost v delavskih vrstah. Zato naj bo delavstvu ta pred leti prestana skušnjava v pouk in svarilo.

Naši strokovničarji, ki že dobro poznajo strokovno borbo in nje uspehe, naj povsod, koder so lesna podjetja, skušajo delavstvo pripraviti do spoznanja, da je njihov položaj mogoče izboljšati v skupnosti in enotnosti v strokovnih organizaciji. Jugoslovanska strokovna zveza bo pa želje in zahteve pri ujej organiziranega delavstva skušala pri lesnih podjetjih uveljaviti, kakor je to storila še vedno. Vsi pojdemo na delo z zavestjo, da se borimo za pravice delovnega človeka. Pi.

Poselska zveza

Za služkinjski dom

Konec leta 1922. se je ustanovitelj Zveze služkinj g. Matija Škrbec poslovil iz Ljubljane ter odšel v Tržič, kamor je bil premeščen za župnika.

Tedaj je prevzel predsedniško mesto v poselski organizaciji vseuč. prof. g. Ehrlich, ki je neumorno deloval skozi vsa leta za dobro služkinj. Njegova občudovanja vredna požrtvovalnost ga je vodila v tem domačem misijonskem delu do raznih iznajdljivosti za pomoč našim revnim dekletom in to v telesnem kakor tudi v duševnem pogledu. Uvedel je posebno blagajno, iz katere naj dobivajo podpore v prvi vrsti onemogle in revne služkinje. Njegovo geslo je bilo: Kar bomo darovali, to bomo imeli; kar bomo pa zase obdržali, bomo zgubili. Kdo bi mogel popisati ves trud, ki ga je ta naš dobrotnik imel v skrbi, da se čimprej zgradi prepotrebno zavetišče za služkinje. Vedno in vedno je na shodih in sestankih govoril dekletom: »Če Bog ne zida hiše, se zastojni trudijo zidarji.« V namen našega služkinjskega doma se je opravilo več sv. maš. Celo romanje na Brezje se je vršilo pod Ehrlichovim vodstvom.

Da bi zbrala sredstva za zidavo, je Poselska zveza uvedla razne akcije, tako na primer leta 1928. meseca maja Dinarski dan. Po cestah in ulicah so dekleta vršila svojo nalogo. Leta 1929. je bilo v dvorani Mestnega doma zrebanje državne tombole. Uspeh je bil zadovoljiv. Največja zasluga gre g. Pintarju, ki je to stvar vodil. Razen tega so zavedna dekleta v ta namen pristojevoljno vlagala prispevke in tudi trkala na usmiljena srca dobrih ljudi. Vložene so bile prošnje na razne denarne zavode, ki pa so v malih izjemah žal naletela na gluha ušesa. V korist našega doma je Poselska zveza tudi prirejala v teku let razne prireditve: srečolov, predstave in podobno. Tudi en dobrotnik iz Amerike nas je razveselil z darom. Tako se je Poselski zvezi iz teh raznovrstnih zbirk končno res posrečilo kupiti leta 1930. zemljišče na Sv. Petra cesti za bodoče zavetišče služkinj.

Občni zbor

V nedeljo 3. aprila se je vršil v naši dvorani Služkinjskega doma v Križevniški ulici občni zbor Poselske zveze. Poleg številnih ljubljanskih članic se je občnega zbora udeležila tudi tov. Burger Rezika iz Kranja, ki je zastopala tamošnjo skupino, in duhovni voditelj g. prof. Jože Košir.

Zbor je otvorila in vodila predsednica gđ. Josipina Nadlučnik. Tajniško poročilo, ki ga je podala tajnica tovarišca Hani Godeša, je pokazalo, da je Zveza v zadnjem letu delovala zelo živahno pri raznih tečajih. Nato je tov. Kattauer Ursula podala blagajniško poročilo in podatke o delu posredovalnice, o sporih in potnih podporah služkinjam, ki so šle v službo v tuje kraje. Takih posredovanj je bilo mnogo več kot prejšnje leto. Zveza je tudi vsak mesec pošiljala statistično poročilo na Borzo dela. Dajala je informacije na razne prošnje in pritožbe in posredovala pri gospodinjah in služkinjah, da so se spori večidel mirno reševali.

Na vrsto je prišlo poročilo nadzorstva, katero je revizor g. katehet Pintar poslal pismeno in v katerem je pohvalil delo odbora.

Ker se zastopnik JSZ občnega zbora zaradi prezaposlenosti ni mogel udeležiti, je vodstvo Poselske zveze naprosilo g. prof. Koširja, ki je v svojem govoru naglašal potrebo organizacije za služkinje ter jih bodril k delu. Opozarjal jih je, naj zvesto vrše svoje organizacijske dolžnosti, predvsem pa naj redno plačujejo članarino.

Občni zbor je bil zelo lep in nam je dal nove pobude za še večjo delavnost za našo Zvezo, da bo postala močnejša in da bodo tako lahko imele služkinje v njej močno obrambo in pomoč.

Novice

Dve naši članici sta odšli pretekli mesec v samostan, in sicer Kaveč Terezija in Glušič Cecilija.

Velikonočne procesije v stolnici se bo tudi letos udeležila Poselska zveza s svojim praporom. Odbor vabi vse služkinje, da se nam pridružijo.

♦ Dekan M. Arko

V torek 29. marca je v Idriji umrl dekan Mihael Arko. Rodil se je v Zapotoku pri Sodražici l. 1857. Duhovnik je postal l. 1880. Bil je osební prijatelj dr. Kreka. Dr. Krek je videl v pokojnem dekanu človeka-duhovnika, v katerem so združene vse lastnosti za socialno delo med delavstvom. Zato ga je Krek tudi priporočil škofu za dekana v delavskem mestu Idriji. Dekansko mesto je zasedel 1. julija 1897. V Idriji je stopil takoj po prihodu v stik z rudarji, za katere je kot njihov iskren prijatelj in zagovornik pri direkciji in ministristvu mnogo dobrega storil. Bil je živahen pospeševalec delavskih teženj in voditelj katoliške politike. Posebno mu je pa bilo pri srcu lepo petje. Ustvaril je cerkveni pevski zbor, ki je bil povsem na višku. Bil je družaben in splošno priljubljen. Postal je po ljudski volji tudi deželni poslanec. Sodeloval je tudi v združništvu. Prevrat po svetovni vojni mu je pa prinesel mnogo bridkih trenutkov. Bog mu bodi plačnik za vse dobrote, ki jih je storil idrijskemu delavstvu in slovenskemu ljudstvu!

Gostinčar.

Odprto pismo

predsedniku ZZD v Kranju

Lojze Megla!

Na občnem zboru ZZD v Kranju dne 27. marca si med drugim povedal tudi tole (posnemam po »Slov. delavcu«): »JSZ obstaja več desetletij. Borili smo se zanj, za njen obstoj in napredek. Ali kaj nam je ona dala? Kratko nič, ker ni hotela dati, kar smo od nje zahtevali. Pa smo še čakali, da se gospodje generali zavedo, da so na napačni poti in da spoznajo svojo zmotno.«

Nisem mogel verjeti, da si kaj takega izrekel ti — bivši član Krekove družine in prav zadnje čase celo član JSZ. Še se spominjam, da si včasih precej drugače govoril o JSZ in sploh o našem gibanju. Kdaj si prišel do tega najnovejšega spoznanja: »Ko je JSZ približno pred sedmimi leti na svojem občnem zboru zavzela stališče, da se hoče voditi sama, brez duhovnikov, ko je zahtevala odstranitev katoliških duhovnikov iz svojih vrst (!) — je kocka padla. Kar so gospodje generali JSZ želeli, se je zgodilo. Duhovnik je šel, pa tudi mi smo šli, zavedni katoliški delavci...« Ali si kaj pomislil, ko si to govoril, ko si pljunil na svoje nekdanje prepričanje in pljunil na JSZ, za katero sam dobro veš, da je resnica precej drugačna kot si povedal?

Toda šel si še dalje: »Ostali so (v JSZ) samo strahopetci, mlačneži in pa tisti poštenjaki, ki so še upali, da se da popraviti in urediti...« Torej s strahopetci in mlačneži ter z naivnimi poštenjaki si predrzneš zmerjati člane JSZ, vse te tisoče najbolj zavednih, najbolj načelno odločnih in najbolj poštenih slovenskih delavcev! Strahopetci, mlačneži in naivneži so že davno pobrisali iz JSZ, kamor jim je pač trenutno najbolj kazalo — velik del te peščice tudi v ZZD. Čudim se ti, da se upaš tako soditi, saj kot član JSZ nisi pokazal take mere odločnosti, zavednosti in trdnosti, da bi imel danes pravico obsojati tisoče delavstva.

Vem sicer, da so skozi tvoja usta govorili drugi, pravi ustanovitelji ZZD v Kranju (ki si jim iz osebnih razlogov dolžan hvaležnost), toda to te ne opravičuje.

»Resnica nas bo osvobodila!«

Tone Fajfar.

stvo opušča misel na borbo in se rajši na milost in nemilost izroča podjetnikom. Temu mora biti konec!

Organizirani tovariši morajo iti in osvojiti neorganizirane postojanke. S tem ne bodo koristili le neorganiziranim, ampak tudi sebi.

Gr.

Časopisi pišejo:

O Španiji...

»TEMPS PRESENT« poroča 25. marca o oklicu, ki ga je naslovila katalonska katoliška mladinska zveza na katolike vsega sveta. Prevajamo nekaj odstavkov: »Tu ne gre za zavzemanje stališča. V tem primeru je vseeno, ali ste za Franca ali za vlado. Zdi se mi pa, da bi moral biti Francov pripadnik najbolj vnet za čistost strani, kateri je naklonjen. Kar je važno, so žrtve, so mladi katoliki, ki so ušli terorističnim pobojem samo zato, da jih pobijejo tisti, ki se imenujejo njihove osvoboditelji. In tako se godi vsem nedolžnim, vsem civilnim prebivalcem, vsem slabotnim, nad katerimi krožijo smrtnice. Važno je, da svet ne bo spravil Kristusa, Boga ljubezni in Cerkve miru v zvezo s tem barbarstvom. Ali zastava Kristusa Kralja še more prikrihati pošast totalne vojne?« pravijo mladi katalonski katoliki. Če bomo mi molčali, bodo ožgane razvaline Barcelone kričale proti nebu, kričale svoj odpor in jezo... Poznamo nasprotnika, ki ga napadamo. Ne imenuje se Franco, ne Hitler, sploh nima človeškega imena. Imenuje se totalna vojna, imenuje se barbarstvo. V imenu celotnega krščanstva protestiramo proti celotni vojni, kakršna pustoši danes Španijo in morda jutri našo domovino.«

O Franciji...

»PRAVDA« v Belgradu prinaša dne 3. aprila razgovor s predsednikom odbora za zunanje zadeve francoskega parlamenta. Na vprašanje, če tujina ne pretirava v svojih poročilih o Franciji, je predsednik odgovoril: »Gotovo pretiravajo. Je pa še eno dejstvo, ki omogoča pogosto pretiravanje naših zaved. Ko se naše notranje razmere prikazujejo, kakor da zastupljajo ozračje in da se najmanjši incidenti predstavljajo kot nekaj strašnega — se o dogodkih v drugih državah skoraj ničesar ne izve. Ne smete pozabiti, da je pri nas tisk svoboden in da objavlja tudi najmanjše incidente, ki se pogosto dogajajo. Medtem v drugih državah molče prehajajo preko incidentov in sporov.«

O svobodi Cerkve...

»LA VIE INTELECTUELLE«, dominikanska revija, piše 10. februarja tega leta o vplivu Cerkve na družbeno življenje v obliki razgovora, ki se zaključuje takole: »Vi torej hočete, da bi se vrnili v teokratsko državo, kjer bi prepustili Cerkvi vodstvo časovnih zadev, ki smo si ga priborili od nje? — Nikakor. Če je katolicizem resničen (in na tem prepričanju je osnovano vse njegovo delo), obstaja zanj duhovno področje, kjer se je uresničilo človeško življenje, napor našega duha, klic naših src, delovanje naše svobodnosti — duhovno področje, ki je nadčasovno. Če samo zavračate vdiranje Cerkve v časovno področje, priznavate pa njeno vlogo uravnega učitelja poedincev in skupnosti, če zahtevate, naj se duhovniki ne ukvarjajo s politiko, temveč naj oblikujejo duše sodržavljanov — potem smo istega mnenja z vami. Izkušnja kaže, da mora biti država prepojena s krščanskim duhom, če naj človek ostane razumen, poslušen postava, če naj skrbi za javni blagor in spoštuje svobodo svojih bližnjih. Zato pustite Cerkvi na vseh področjih svobodo, da bo vzgajala človeško vest: Te svobode ne bo porabljala proti razumu, temveč razumu v prid.«

O božjih mlinih...

»POLITIKA« v Belgradu piše o zadnjem avstrijskem rablju Langu med drugim: »Prišla je februarjska vstaja leta 1934. Oblasti so ta čas iskale na hitro roko nekoga, ki bi prevzel službo rablja. Nihče se ni hotel ponuditi, razen njega, ki mu ta poklic sicer ni bil neznan. Že za časa svetovne vojne se je večkrat prostovoljno ponudil za obesanje špijonov. Oblasti so njegovo ponudbo sprejele in tako je obesil onih 14 na smrt obsojenih februarjskih vstave iz leta 1934., med njimi tudi inženirja Weissla, ki je s svojimi tovariši branil vhod v dunajsko predmestje Floridsdorf, dokler mu ni do zadnjega naboja zmanjkalo streliva... Narodni socialisti so ga takoj po prevzemu oblasti zaprli. Kakor poročajo listi, se je v zaporu sam končal... Tako je končal prvi in zadnji rabelj povojne Avstrije.«

Razširjajmo
„Delavsko pravico“!

Osvojimo neorganizirane postojanke!

Sel sem med delavce nekega obrata daleč med hribi, več ur od postaje, da bi jih pridobil za organizacijo. Znano jim je bilo in meni tudi, da jim groze, jim se organizirajo, da bodo ustavili če se obrat in tovarno zaprli. Toda to jih ni oplašilo. Ko je podjetnik dobil predlog za povišanje plač, je poklical v pisarno vodilne tovariše.

»Kdo je tisti, ki je povzročil organiziranje?« je vprašal.

»Vi sami, gospod šef, ker nam ne daste že tolikokrat obljubljenega povišanja plač«, je odgovoril tovariš, ki je stopil na čelo organizacije.

»Ali pustite organizacijo?«

»Ne!« je odgovoril tovariš.

Zgodilo se je, kot so napovedovali. Ob štirih popoldne je bilo na tovarniški deski nabito, da imajo vsi delavci v 14 dneh odpovedano delo, ker bo podjetje prenehalo obratovati. Delavci pa niso padli na kolena, ampak jih je to še podžgalo. Začela se je borba. Najprej uradne razprave. Okrajni glavar, ki je vodil razpravo, je bil zelo v skrbeh: »Kaj, če bo v mojem okraju kar 70 delavcev brezposelnih!«

Odgovoril sem mu, da se pogajamo za plače, ne pa za zaposlitev, ker je odpoved samo trik.

Pri pogajanjih je najodločneje nastopal predsednik nove skupine. Nič ga ni oviralo, čeprav je pričakoval, da bo postal žrtev gibanja. Vzel je vodstvo borbe tako proti podjetju kakor z delavske strani v svoje roke.

Delavstvo je zmigalo. Ni pa bilo potem nobene reakcije nad posazemniki.

Ko je nekaj mesecev pozneje tovarnar srečal predsednika skupine, ga je vprašal, kako kaj uspeva njegova organizacija.

»Zelo dobro, gospod šef, imamo že toliko in toliko članov«, mu je povedal predsednik.

»Kako to, saj ni niti toliko delavcev v podjetju zaposlenih?«

»Organizirali smo tudi gozdne delavce.«

»Želim ti veliko uspeha«, pravi tovarnar. »Ti mi zelo ugajaš, ker si pred menoj tako odločno in neustrašeno nastopil, ne pa samo tam zadaj čez mene govoril.«

Ta zglad sem navedel zato, da dobijo voljo in pogum tisti bojzljivi delavci, ki se ustrašijo, če jim le omeniš organizacijo. Kaj bo rekel tovarnar — si mislijo —, ko vedno trdi, da vlada v našem podjetju kar družinsko razmerje med delavci in šefom... Človek dobi vtis, da tudi delavci takim pravljicam verjamejo. Posebno delavci na boljših mestih se za nobeno ceno ne marajo zameriti.

Tožimo o težkem položaju, v katerem živi delavstvo. Ali nismo tega tudi sami krivi? Cankarjev hlapec Jernej je šel iskat pravico šele, ko je bil star in onemogel. Prepozno je začel, pravice ni našel...

Po polstoletnem delovanju strokovnih organizacij med slovenskim delavstvom še vedno doživljamo, da delav-

Zaradi adaptacije v regulacijsko črto smo prisiljeni naše dosedanje trgovske prostore

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

popolnoma izprazniti najkasneje do 30. maja t. l.

Da do tega časa našo zalogo razprodamo, nudimo vse manufakturno blago, konfekcijo in perilo 20% ceneje. Poslužite se te ugodne prilike ter si nabavite svoje oblačilne potrebščine pri nas!

Naše skupine polagajo račune

Maribor

V nedeljo 13. marca se je vršil prvi redni občni zbor strokovne skupine tekstilnih delavcev v Mariboru. Zastopani so bili delavci iz vseh večjih mariborskih tekstilnih tovarn. Udeležba je bila zelo lepa, kar priča, da je med tekstilnim delavstvom prodrlo zanimanje za našo strokovno organizacijo.

Občni zbor je otvoril in vodil predsednik tov. Anton Veber. Po odobritvi zapisnika je prvi podal svoje poročilo kot predsednik. Stvarno poročilo, v katerem je bila podčrtana zdrava linija enotne, neodvisne in resne strokovne organizacije, so vsi z zanimanjem poslušali in odobrvali. Poseben referat o današnjem položaju tekstilnega delavstva je podal strokovni tajnik eks-poziture JSZ tov. Rozman Peter.

Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni v odbor tovariši: Veber Anton, Mervič Fani, Potočnik Franc, Slokar Vladimir in Ferlež Bernard; za namestnike tovariši: Vodusek Anton, Tul Marijan, Korošec Ivan, Kobal Josip in Gregorič Stanko. V nadzorni odbor tovariši: Žarn Ferdo, Valentan Miha in Purgaj Fridek.

Sprejeli so razne predloge, ki najbolj živo zadevajo bitne življenjske interese tekstilnega delavstva v Mariboru: povišanje minimalne mezde, znižanje starostne dobe od 70 na 50 let pri starostnem zavarovanju, omejitev zaposlitve tujih mojstrov v tekstilni industriji, ker so naši brez dela, upostavitve urada inšpekcije dela v Mariboru kot največjem industrijskem mestu v Sloveniji. Da se more to izvesti poleg še ogromnih drugih potreb za našo tekstilno delavstvo, je v prvi vrsti potrebno, da se vsak včlani in vztraja v naši Strokovni zvezi tekst. delavcev.

Sorica

Dne 20. marca smo imeli v gostilni Fejfar občni zbor, ki se ga je udeležilo 75 delavcev. Za centralo sta se obč. zbora udeležila tov. Rant in tov. Groselj. Tovariša sta v poročilu pokazala položaj delavstva v Sloveniji, škodo, ki jo trpi delavstvo zaradi nezavednosti večine delavstva, ker ni organizirano, in pokazala, da je rešitev v delavstvu samem, v njegovih združitvi v strokovni organizaciji. Navzoči so želeli, da bi centrala JSZ čim pogosteje poslala na sestanke svojega zastopnika, da se na ta način o vseh strokovnih vprašanjih dobro poučimo. Sprejeli smo tudi resolucijo, da mora biti delavstvo pri javnih delih zavarovano tudi bolniško. V zadnjih letih je slonelo delo organizacije večinoma na agilnem tov. Egartu, pri volitvah smo ga pa nekoliko razbremenili. V odbor smo izvolili naslednje tovariše: predsednik Koder Valentin, tajnik Talar Anton, blagajnik Kejžar Peter, v odbor pa: Egart Ivan, Pintar Janez in Kejžar Janez. Naše organizacijsko delo bo šlo naprej, tako da bo Sorica res zgled delavstvu v Sloveniji.

Celje

Poročilo o krasno uspelem občnem zboru smo morali žal odložiti za prihodnjic, ker nam na vseh koncih manjka prostora. Potrpajte! — Urednik.

Tržič

V nedeljo 3. aprila smo obhajali 27. občni zbor naše skupine. Kljub popolni omtvelosti tržiškega delavstva je naša skupina redno delovala in se prizadevala, da bi tržiško delavstvo spet prebudila k zavednosti. To težko nalogo bo morala vršiti tudi v prihodnjem letu. Izvolili smo na novo spet večidel stare odbornike, ki kljub težkemu položaju niso omagali. Centralo je zastopal tov. Fajfar iz Ljubljane.

Delavska PRAVICA
GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva cesta 22-I — Oglasi po ceniku — Telefon št. 4948. — Številka čekovnega računa 14.900

Posamezna številka stane 1 din. — Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrta leta 10 din, za pol leta 20 din, za celo leto 40 din. Naročnina za tuje države na mesec 7 din, na leto pa 70 din.

Odgovorni urednik Peter Lombardo, Ljubljana. Izdaja za konzorij »Delavske pravice« Srečko Žumer, Ljubljana. — Tiska Zadruga tiskarna, Ljubljana, Tyršova cesta št. 17 (Maks Blejsek)

Guštanj

V nedeljo 27. marca se je vršil prvi redni občni zbor skupine kovinarjev. Članstvo se ga je polnoštevilno udeležilo, kar dokazuje, da se pri nas skupina vedno bolj razvija. Naši kovinarji imajo v JSZ tudi polno zaupanje. — Centralni zastopnik tov. Kores iz Maribora nam je v lepih besedah razložil splošni položaj ter nas spodbujal k delu. Soglasno smo izvolili tale novi odbor: predsednik Kokal Ivan, podpredsednik Kotnik Andrej, tajnik Kokal Franc, blagajnik Mager Alojz, namestnik Petrač Anton; nadzorstvo: Jamšek Bogomir in Harnold Pavel; delegat za centralni občni zbor Jamšek Bogomir.

Št. Vid

Pri nas se je v nedeljo 27. marca vršil občni zbor strokovne skupine tekstilnega delavstva. Občni zbor je otvorila in vodila tovarišica predsednica Ana Knific. V svojem govoru je poudarila potrebo tovarištva in solidarnosti med delavskimi vrstami. Posebno je tudi poudarjala potrebo delavske izobrazbe, brez katere si v današnjih časih ne more nič pomagati. Po drugih kratkih odborniških poročilih je bila sprejeta kandidatna lista novega odbora,

Po naših skupinah

Trbovlje

Skupščina kraj. bratovske skladnice se je vršila 29. marca. Pokazala je lepo soglasnost delegatov obeh smeri. Vloženih je bilo 24 predlogov z delavske strani, ki so se večinoma nanašali na krajevni upravni odbor, ostali pa bodo poslani v razpravo glavni skupščini. Naši delegati so predlagali, da skladnica proda hišo v Gaberskem in pozida poleg nove bolnice hišo za zdravnik in uradništvo skladnice. Nadalje smo predlagali, da glavna brat. skladnica zviša prispevke staroupokojevcem, ki so bili upokojeni pred l. 1925., ker s sedanjimi prejemki ne morejo živeti. Veliko prahu je dvignila debata o zdravniški službi, v katero je posegel delegat Križnik. Po njegovem predlogu se bo ta zadeva reševala na prvi seji krajevnega odbora in spravila v pravo razmerje s članstvom in zdravniki.

Sestanek zaupniškega zbora bo v nedeljo 10. aprila ob 4 popoldne v tajništvu.

Članski sestanek bo v ponedeljek 11. aprila ob 4 popoldne v tajništvu. Poročali bomo o razpravah s TPD. Udeležite se!

Črnuče

Kako je z našimi zaupniki? Na članski »Nove pravde«, ki se ga je hudo razveselil tudi »Sl. delavec«, pojasnjujemo: Prejšnji obratni zaupniki, člani NSZ, so nameravali prositi ban. upravo, da jim mandate še za eno leto podaljša. Delavci obrata KDE na Črnučah, ki so se organizirali v JSZ, so pa medtem uvedli postopanje za volitve po skrajšanem postopku, na kar sta pristala tudi ravnatelj KDE in starešina obr. zaupnikov in voditelj NSZ Mencinger. K volitvam so prišli 3 člani NSZ. Želeli so sporazum. Zastopnik JSZ jim je bil pripravljen dati 2 zaupnika, kar je menda za 3 volilce dosti. Zahtevali so pa 3. Od JSZ je bilo navzočih 6 volivcev, več jih je pa v sosednjih prostorih delalo in bi prišli volit, če bi bilo prišlo do glasovanja. Ker plavim nismo dovolili treh zaupnikov, so zapustili volišče. Člani JSZ so nato postavili volilni odbor ter izvedli formalen volivni postopek. Ker je bila vložena samo lista JSZ, je bilo izvoljenih tako vseh 6 njenih zaupnikov. Da so se volitve pravilno izvršile, dokazuje tudi to, da je banska uprava kljub pritožbi plavih volitve potrdila in so zaupniki že prejeli legitimacije. — To je resnica.

Mekinje

Delavci v podjetju Bratje Hočevar nismo hoteli zaostati za drugimi delavci, ki so stopili v organizirani krog, da se skupno bore za svoje pravice in za pravice celotnega delavskega stanu. Tudi mi smo se organizirali. Podjetju sicer to ni ljubo in je začelo to kazati s tem, da je kar naenkrat zmanjkalo dela. Tudi zaradi odpustov je morala organizacija že posredovati. Ker so zelo nizke plače, smo stavili predlog, da se primerno zvišajo. 28. marca je bila o tem v podjetju razprava. Podjetniki so

v kateri so tele tovarišice: Ana Knific, Cedilnik Elza, Hvastja Pavla, Gabrovšek Francka, Švegelj Mici, Sušteršič Rezika, Kopač Cirila, Kuclar Pavla, v nadzorstvu pa Hvalič Mici, Brankovič Ivanka, Tome Franc. Centralo JSZ je zastopal tov. Srečko Žumer.

Francka Gabrovškova je odšla na zdravljenje v Laško. Želimo zavedni in pridni tovarišici, da se kmalu spet vrne zdrava med nas.

Stahovica

Dne 25. marca je bil ustanovni občni zbor naše skupine. Udeležba na zboru je bila zelo lepa, ker so se ga udeležili skoraj vsi člani in članice. Zbor je otvoril in vodil tov. Žagar. Za centralo je poročal tov. Marinček, ki je govoril o pomenu in nalogi del. strokovne organizacije. Nato je sledila volitev funkcionarjev skupine. Izvoljeni so naslednji tovariši in tovarišice: za predsednika Žagar Franc, podpredsednik Jelenčič Jakob, tajnik Alpner Pavel, blagajnik Kemperle Franc, odborniki Koželj Janez, Golob Janez, Balantič Franc in Uršič Franc; nadzorstvo: predsednik Zamjen Franc, člani Jeras Frančiška in Bodlaj Franc. Delegati za občni zbor JSZ: Žagar Franc, Balantič Anton in Kemperle Franc. — Želimo, da bi se članstvo oklenilo s še večjo ljubeznijo svoje organizacije kakor do sedaj in da bi v vsem podpiralo svoje funkcionarje.

izjavili, da ne more biti govora o kakem zvišanju, ker baje tega podjetje ne zmore. V tem pogledu je bila razprava zaenkrat brezuspešna. Vendar pa bomo podvzeli še nadaljnje korake. Naša dolžnost je, da držimo disciplino in zaupamo organizaciji, ki bo vse storila, da izpade to gibanje ugodno za nas. Upamo pa, da bo tudi podjetje izprevidelo, da delavstvo ne more živeti s tako mizernimi plačami in da bo napravilo do njega svojo dolžnost, kakor jo vrši delavstvo do podjetja.

Preserje pri Kamniku. V nedeljo 10. aprila popoldne bo članski sestanek. Pridite!

Zaradi obilnega gradiva smo nadaljevanje romana »Brezposelnik« odložili za prihodnjo številko.

Viničarji

Maribor. V nedeljo 10. aprila ob 8 zjutraj bo občni zbor strokovne skupine viničarjev v Mariboru v prostorih JSZ v Del. zbornici. — Po občnem zboru bomo imeli tečaj, na katerega naj vsaka viničarska skupina iz mariborskega območja pošlje najmanj po dva tečajnika. Pridite!

Slovenska Bistrica. Ker se občni zbor naše skupine ni mogel vršiti 27. marca, smo ga preložili na nedeljo, dne 10. aprila ob 9 v Slomškovem domu. Vabimo člane in tudi ostale viničarje, može in žene, da se občnega zbora udeležijo.

Svetinje. Strokovna skupina viničarjev ima v nedeljo 10. aprila po prvi maši svoj 18. redni občni zbor. Vsi viničarji svetinjske župnije pridite!

To in ono

Protituberkulozna zveza v Ljubljani obvešča jetične zavarovance in njihove svoje, da je bil ustanovljen pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani sklad za podeljevanje višjih podpor tem zavarovancem in njih svojem. Namen tega sklada je zvišanje hranarine dela nezmožnim jetičnim zavarovancem na najvišjo dopustno mejo po § 46. ZOZD, to je na višino cele zavarovane mezde, odnosno zvišanje polhranarine v § 54., točka 5. ZOZD navedenim svojem jetičnim zavarovancem do zneska, ki ustreza polovici sedaj zvišane hranarine. Podpore pa dovoljuje Okrožni urad za zavarovanje delavcev na podlagi utemeljene prošnje upravičenca. Te prošnje sprejemajo pristojne poslovalnice Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, zdravilišča za pljučno bolne, oddelki za pljučno bolne v bolnišnicah, protituberkulozni dispanserji, krajevne protituberkulozne lige in Okrožni urad za zavarovanje delavcev neposredno. Ti uradi in ustanove so prejeli tudi primerna navodila zaradi obravnavanja takih prošnji.

»Delo proti tuberkulozi«, glasilo Protituberkulozne zveze v Ljubljani bo v kratkem izšlo v drugi letošnji številki. Vse, ki se nameravajo na list naročiti, prosimo, da to nemudoma store, ker bo izšla druga številka v najkrajšem času. Malotna naročnina 10 din na leto omogoča vsakemu, da naroči to glasilo in s tem podpre tudi borbo proti tuberkulozi.

A. ŽIBERT trgovina s čevlji • Ljubljana, Prešernova ul.

naznanja cenj. občinstvu, da je došla večja pošiljka najnovejših damskih in moških čevljev za pomladno sezijo, kakor tudi športni čevlji in gozdarce iz prvovrstnega krom unja za dame in gospode. Na zalogi imamo vedno vse vrste otroških čevljev po nizkih cenah.

Ako se hočete poceni obleči potem kupite sedaj

otroške nogavice	din 3.— dalje
moške nogavice	3.— "
ženske nogavice	6.— "
moške srajce	18,50 "
moške kravate	7.— "
damske hlačke svilene	10.— "
damske kombineže	22.— "
damske rokavice	12.— "
moške ovratnike	6.— "
otroške čevlje	17.— "
fantovske čevlje	66.— "
moške čevlje z usnjen. podplati	80.— "
ženske čevlje z usnjen. podplati	68.— "
otroške mornariške obleke	68.— "
fantovske obleke	90.— "
moške obleke športne	140.— "
moške obleke zelo ugodno	220.— "

pri tvrdki

ANT. KRISPER
LJUBLJANA

MESTNI TRG 26 STRITARJEVA UL. 1-3